

Kort fortalt

af Michael Riber Jørgensen

Gamle kort er bare sjove at kigge på. Og ofte rummer de også informationer, som nyere, mere korrekte og mere detaljerede kort ikke kan give os.

For eksempel at nord ikke behøver at vende opad. Vi er vant til at forestille os jordkloden med Nordpolen på »toppen«, men det er et arbitrært og forholdsvis moderne valg. Set i et kosmisk perspektiv er det naturligvis ligegyldigt, hvilken vej verdenshjørnerne vender. På de tidligste egyptiske kort vendte syd således opad; det var jo her, Nilen havde sit udspring. Middelalderens europæiske kortmagere valgte øst som det vigtigste verdenshjørne, fordi Jerusalem lå i den retning. Man skulle vende – orientere – sig mod Orienten.

Og ved den jyske vestkyst, hvor Vesterhavet var livsgrundlaget for en stor del af befolkningen, var

det naturligt først at kigge mod vest – som på dette fine farvelagte kort, der lå gemt væk inde i en kommissionssag om møllerettigheder i Vestervig Klosters godsarkiv på Rigsarkivets nørrejyske afdeling i Viborg.

Et sådant kort kan ikke bare sige noget om en fortidig forestillingsverden. Det kan også vise os en fysisk verden, som ikke er mere. Kortet er desværre udateret, men vi må formode, at det stammer fra 1700-tallet. Vi kan vi hvert fald sige med sikkerhed, at det er fra før 1825, hvor havet brød igennem Agger Tange. Tangen er nemlig hel endnu, og de tre landsbyer Torp, Bollum og Nabe, som ikke findes længere, er tydeligt aftegnet.

Jo, gamle kort er nu bare sjovere at kigge på end Krak eller Google Maps...

